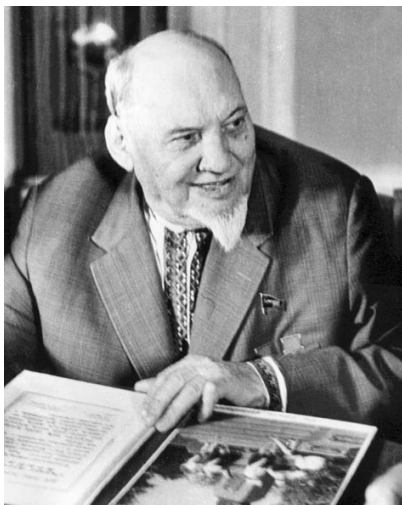

КОВПАК Сидір Артемович (13(25). 05. 1887, с. Котельва, нині смт Полтав. обл. — 11. 12. 1967, Київ) — радянський і військовий діяч. Генерал-майор (1943). Двічі Герой Радянського Союзу (1942, 1944). Державні та бойові нагороди СРСР. 1909–12 перебував на військ. службі. Учасник 1-ї світової війни (відзначений Георгіїв. хрестами та медалями). 1917 повернувся на батьківщину, де організував партизан. загін, що боровся з нім. військами. 1919 вступив до більшов. партії. У складі 25-ї Чапаєв. дивізії воював з арміями А. Денікіна та П. Врангеля на Пд. фронті. 1921–26 — військ. комісар на Катеринославщині; 1926–34 — директор Павлогр. військ.-кооп. господарства (Дніпроп. обл.); 1935–37 — зав. дорож. відділу Путивл. райвиконкому (Сум. обл.); від 1937 — голова Путивл. міськвиконкому. Після нападу Німеччини на СРСР залишений у тилу ворога для організації партизан. руху. Створив Путивл. партизан. загін, на базі якого 1942 постало Сум. партизан. з'єднання (від 1944 — 1-а Укр. партизан. дивізія його імені).

1941–42 на чолі з'єднання здійснив рейд по тер. Сум., Курс., Орлов., Брян. обл. (З останні — РФ), 1942–43 — по тер. Гомел., Пінс. (обидві — Білорусь), Волин., Рівнен., Житомир., Київ. обл., 1943 — **Карпатський рейд**. У лютому 1944 1-у Укр. партизан. дивізію очолив П. Вершигора. У серпні того ж року її передано НКВС для боротьби з загонами ОУН-УПА на тер. Зх. України, у листопаді — розформовано. Від 1944 — чл. Верхов. Суду; від 1947 — заступник голови президії ВР УРСР. Депутат ВР СРСР 2–7 скликань. Пам'ятники і погруддя К. встановлено у Києві, Котельві, Путивлі, Сумах; його ім'ям названо вулиці у багатьох містах України, зокрема Києві, Полтаві, Севастополі, Сумах, Харкові. 1973–76 на кіностудії ім. О. Довженка (Київ) знято трилогію «Дума про Ковпака» (реж. — Т. Левчук). Автор спогадів «Из дневника партизанских походов» (1964), «Партизанскими тропами» (1965), «Солдаты малой земли. Из дневника партизанских походов» (1965), «Від Путивля до Карпат» (1979; усі — Москва).

Рекомендована література

1. Старожилов М. В. Партизанське з'єднання С. А. Ковпака (З історії створення). Л., 1966;
2. Гладков Т. К., Кизя Л. Е. Ковпак. Москва, 1973;
3. Чайковський А. Невідома війна: Партизанський рух в Україні 1941–1944 рр. Мовою документів, очима історика. К., 1994;
4. Україна партизанська. 1941–1945. Партизанські формування та органи керівництва ними: Наук.-довідк. вид. К., 2001;
5. Кентій А., Лозицький В. Війна без пощади і милосердя: Партизанський фронт у тилу вермахту в Україні (1941–1944). К., 2005.

А. В. Кентій

Бібліографічний опис:

Ковпак Сидір Артемович / А. В. Кентій // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-7328>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).